

ג. המפלת נפל שמראהו כמין דגים או חגבים או שקצים ורמשים, אם יש עמקן דם — טמאה משום נדה, ואם לאו — טהורה! שאין לנפל שכזה דין ולד לטמאתה משום יולדת, ואין עמו דם שיטמאנה משום נדה(6).

תטיל אותם למים, אם נמחו במים מתברר שהחתיכה שהפילה היא דם נדה שקרש(4), והיא טמאה בטומאת נדה ככל אשה שראתה דם לח. ואם לאו מתברר מכך שלא נימוחה שזו חתיכת בשר אדום — והרי היא טהורה(5).

נפרד להתיר גם דם, והוא צד היתר נוסף על הצד שהחתיכה עשויה מבשר.

5. בתחילת המשנה לגבי "מפלת חתיכה", וכן בהמשך לגבי "המפלת כמין דגים" הוסיפה המשנה שגם אם אין החתיכה מטמאת, אם יש עמה דם אחר טמאה, וצריך ביאור מדוע בכבא זו בדין "מפלת כמין קליפה ושערה" השמיטה המשנה תוספת זו. ותריך הרש"ש על פי מה שכתב התוס' (כב, ב ד"ה "ליפלוג") שיציאת חתיכה גדולה מצוי שגורמת ליציאת דם, אבל עם חתיכה קטנה אין יוצא דם, ולכן במפלת חתיכה גדולה או במפלת כמין דגים שגדולים הם ושכיח דם כתבה המשנה הדין ביצא דם עמהם, מה שאין כן בקליפה ושערה שדקות הן ולא מצוי דם, השמיטה. תירוק נוסף כתב שבגמרא (כב, ב) מבואר שקליפה ושערה נוצרים ממכה שברחם, ולפי זה אפשר לומר שגם אם יצא דם עמהם טהורה, שתולים שהדם מהמכה ואינו דם נדה.

גם דינו של רבי יהודה הסובר "בין כך ובין כך טמאה" הוא דוקא בחתיכה ולא בקליפה ובשערה, ובגמרא נבאר החילוק.

6. בתורת כהנים [תזריע א, ז] נאמר שגם המפלת כמין דגים תטיל החתיכה למים, ואם נימוחה טמאה. נמצא שאין כוונת המשנה להקל בדין המפלת כמין דגים מהמפלת כמין קליפה אלא שקולים הם בדינם. ורק משום שהיה אפשר לומר שבמפלת כמין דגים נחמיר ונטמא האשה

ו"עפר" אדומים הם, וגם בהם ישנו ספק אם הם דם קרוש, וצריך לבדוקם על ידי הטלתם למים. והוכיח כפירושו מהגמרא (כב, ב) שדימתה את משנתנו ל"מעשה באשה שהיתה מפלת כמין קליפות אדומות". הרי שגם במשנה הקליפה אדומה היא. וכן מפורש ברמב"ם [איסור"ב ה, יד] שכל דיני המשנה עוסקים באדומים.

4. הרשב"א [תורת הבית ז, א] ביאר שכאשר החתיכה לא נימוחה, מוכח מכך שאינה עשויה מדם אלא היא מבשר, לפי שהדם דרכו לימוח במים, וכיון שנשארה החתיכה שלמה לאחר השריה במים, בידוע הוא שבשר היא. וכפירושו משמע מרש"י (כב, ב ד"ה "כריה") ומהרא"ש [ג] ומהרמב"ן (כב, ב), וכן כתבו הטור והבית יוסף [קפח, ד].

אולם הרד"ה [בהשגות לבעלי הנפש, שער הפרישה א, ד] והר"ח [הביאו דבריו הרשב"א והריטב"א כב, ב] סוברים שגם אם ידוע שעשויה החתיכה מדם שקרש, טהורה היא כשלא נימוחה במים, לפי שדם המקור דרכו לימח במים, וכשלא נימוחה, הוברר שדם זה ממכה הוא בא, ואינו מטמא.

הסדרי טהרה [קפח, ח] הביא משו"ת בית יעקב שהתיר חתיכה שנאכדה משום ספק ספיקא, שאולי בשר היא, וגם אם עשויה מדם, אולי לא תימח במים, וטהורה. ותמה עליו, שאם לא תימח, אין זה היתר נוסף אלא בירור שבשר היא, ואין לנו אלא צד היתר אחד. ואם פירש הבית יעקב כרז"ה ניחא, שאינו נימוח הוא טעם